
ADRODDIAD I FWRDD UCHELGAIS ECONOMAIDD GOGLEDD CYMRU
28 MEHEFIN, 2019

TEITL: *Sefydlu Is-grŵp Ynni a diweddariad ar Gynllunio Ynni Rhanbarthol*

AWDUR: *Rhys Horan, Arweinydd Strategol - Gwasanaeth Ynni Llywodraeth Cymru*

---

1. PWRPAS YR ADRODDIAD

1.1. Rhoi gwybod i Bartneriaid am y gwaith Cynllunio Ynni Rhanbarthol sydd yn mynd rhagddo ac argymhell sefydlu a phenodi Is-grŵp Ynni.

2. Y PENDERFYNIAD A GEISIR

2.1. Sefydlu Is-grŵp Ynni gyda'r Rôl a'r Cylch Gorchwyl sydd wedi'u hamlinellu yn **Atodiad 1**.

2.2. Penodi Aelod o'r Bwrdd Uchelgais Economaidd i weithredu fel aelod cyswllt ar gyfer yr Is-grŵp Ynni.

3. Y RHESYMAU DROS Y PENDERFYNIAD

3.1. Er mwyn gwella'r gwaith o gydlynu prosiectau sy'n ymwneud ag ynni o fewn y rhanbarth a chyflawni'r Rhaglen Ynni Carbon Isel fel sydd wedi'i adnabod yn y Weledigaeth Twf.

3.2. Bod statws Is-grŵp yn cael ei ddatblygu fel rhan o'r adolygiad o'r trefniadau llywodraethu i'w sefydlu yng Nghytundeb Llywodraethu 2.

4. CEFNDIR AC YSTYRIAETHAU PERTHNASOL

4.1. Un Rhaglen allweddol o fewn y Weledigaeth Twf yw'r Rhaglen Ynni Carbon Isel. Bydd cyflawni'r Rhaglen Ynni Carbon Isel yn golygu bod y Gogledd yn un o'r lleoliadau arweiniol yn y DU ar gyfer cynhyrchu ynni a buddsoddiadau yn y gadwyn gyflenwi sy'n gysylltiedig ag ynni, gydag arbenigedd mewn technolegau carbon isel, ynni adnewyddadwy a storio ynni.

4.2. Bydd y Rhaglen yn sicrhau bod gan y Gogledd isadeiledd modern o safon uchel er mwyn hwyluso twf cynaliadwy yn y sector ynni carbon isel ac er mwyn hyrwyddo arloesedd a thechnoleg newydd. Bydd prosiectau peilot drwy'r Rhaglen hon yn batrwm ar gyfer ardaloedd arfordirol a gwledig.

4.3. Mae'r prosiectau sydd i'w hariannu drwy'r Cynllun Twf dan y Rhaglen hon yn cynnwys yr isod:

- Prosiect Gorsaf Bŵer Trawsfynydd
- Prosiect Morlais
- Prosiect Rhwydwaith Ynni Lleol Blaengar
- Canolfan Ragoriaeth Ynni Niwclear

- 4.4. Mae ynni carbon isel yn flaenoriaeth allweddol o fewn y Cynllun Twf. Mae datgarboneiddio'r economi yn flaenoriaeth ar draws Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru hefyd. Mae'r gyrrwyr blaenoriaeth hyn yn rhoi heriau a chyfleoedd i'r rhanbarth.
- 4.5. Mae Strategaeth Twf Glân Llywodraeth y DU wedi adnabod dros £2.5bn o gyllid sydd ar gael ar gyfer gweithgaredd sy'n ymwneud â thwf glân. Mae Ffyniant i Bawb - Cymru Carbon Isel Llywodraeth Cymru wedi dwyn ynghyd 76 o bolisiau cyfredol yng Nghymru, y DU a'r UE sy'n cyfrannu at ddatgarboneiddio. Mae'n hanfodol bod y rhanbarth yn cymryd mantais llawn o'r chyfleoedd a gyflwynir gan y trosglwyddiad i economi glân, carbon isel.
- 4.6. Mae datblygu prosiectau'r Rhaglen Ynni Carbon Isel bellach yn mynd i gyfnod allweddol ac mae angen achosion busnes amlinellol manwl a chadarn er mwyn bodloni gofynion Llywodraeth y DU a Llywodraeth Cymru.
- 4.7. Er mwyn cefnogi'r gwaith o ddatblygu'r prosiectau Ynni Carbon Isel, mae cefnogaeth wedi'i sicrhau drwy raglen Byw'n Glyfar Llywodraeth Cymru er mwyn ymgymryd ag astudiaethau dichonolrwydd o gwmpas pedair thema ynni allweddol:
- Gweledigaeth arloesedd ynni blaengar
  - Datrysiadau oddi ar y grid nwy
  - Canolbwynt arloesedd aml fector
  - Datrysiadau hydrogen strategol
- 4.8. Bydd tystiolaeth a darganfyddiadau'r astudiaethau hyn yn hysbysu'r gwaith o ddatblygu'r prosiectau Ynni Carbon Isel.
- 4.9. Mae Llywodraeth Cymru wedi comisiynu gwaith i ddatblygu cynlluniau ynni rhanbarthol ledled Cymru. Mae'r cynlluniau hyn yn cael eu cynnig ar gyfer y Gogledd, y De-ddwyrain a'r Canolbarth. Mae peth gwaith eisoes wedi'i wneud yn y De-orllewin (Rhanbarth Dinas Bae Abertawe) ac wedi arwain at gyhoeddiad y Sefydliad Materion Cymreig 'Rhanbarth Dinas Bae Abertawe: Dyfodol Ynni Adnewyddadwy: Gweledigaeth system ynni ar gyfer 2035'.
- 4.10. Mae'r gwaith cynllunio ynni rhanbarthol hwn wedi dechrau, ac mae'r adroddiad hwn yn darparu peth o'r allbwn cychwynnol i'w ystyried gan y Bwrdd Uchelgais. Mae'r nodyn di-briffio a baratowyd yn dilyn y gweithdy cychwynnol ar gael ar gais. Ystyrir ei bod hi'n hanfodol bod y Bwrdd Uchelgais yn cadarnhau ac yn perchnogi gweledigaeth o'r fath yn llwyr.
- 4.11. Esgorodd y gweithdy cychwynnol ar ryw awgrym ar gyfer gweledigaeth ynni bosib e.e. bod yn arweinydd mewn cynhyrchu ynni carbon isel; bod ar lwybr i economi di-garbon ac ati. Cafwyd cydnabyddiaeth o'r angen am weledigaeth yn y dyfodol i geisio buddion cymdeithasol ehangach yn cynnwys mynd i'r afael â thlodi tanwydd ac ennill ymgysylltiad ehangach gyda'r cyhoedd mewn materion ynni a newid hinsawdd.
- 4.12. Adnabu'r gweithdy'r nodau a ganlyn ar gyfer datblygu cynllun ynni:
- Galluogi cynnydd mewn cefnogaeth ariannol a thechnegol gan lywodraethau
  - Gosod cyfeiriad ar gyfer y daith
  - Datblygu a harneisio'r potensial ar gyfer cadwyn cyflenwi morol
  - Cyflawni twf hirhoedlog gydag etifeddiaeth sy'n para

- 4.13. Mae'r camau nesaf a gynigir wrth ddatblygu'r cynllun ynni rhanbarthol yn cynnwys cynhyrchu papur datganiad o weledigaeth i'w ddilyn gan fodel system ynni manwl a dadansoddiad economaidd. Yna, bydd strategaeth ddrafft yn dilyn.
- 4.14. Mae astudiaeth sy'n ymchwilio i ddatgarboneiddio trafndiaeth ar waith hefyd. Bydd yr astudiaeth hon yn ymchwilio i opsiynau i ddatgarboneiddio trafndiaeth o amgylch Porthladd Caergybi, Parc Cenedlaethol Eryri a Pharc Diwydiannol Glannau Dyfrdwy. Mae hi'n bwysig bod elfennau datgarboneiddio'r astudiaethau hyn yn cael eu bwydo i'r gwaith Cynllunio Ynni Rhanbarthol a ddisgrifir uchod.
- 4.15. Er nad oedd sefydlu Is-grŵp Ynni wedi'i gynnwys o fewn y Ddogfen Gynnig wreiddiol, mae'r diddordeb a'r pwysigrwydd parhaus a chynyddol ynghylch y sector ynni i'r rhanbarth yn codi'r achos dros sefydlu Is-grŵp neilltuol i gynllunio a goruchwyllo'r gwaith o ddatblygu'r cynllun ynni rhanbarthol.
- 4.16. Bydd gan yr Is-grŵp Ynni y rolau a'r cyfrifoldebau a ganlyn
- Cynllunio a chydlynu dull gweithredu cydgysylltiedig a strategol ar gyfer ynni ledled y Gogledd, yn cynnwys datblygu'r Cynllun Ynni Rhanbarthol.
  - Cynllunio a chydlynu cyflawni ymyraethau strategol, yn cynnwys prosiectau'r Cynllun Twf dan y rhaglen Mynediad Blaengar i Ynni.
  - Adrodd ar gynnydd, perfformiad, deilliannau a materion ariannu i'r Bwrdd Uchelgais.
- 4.17. Bydd hi'n bwysig bod rhanddeiliaid rhanbarthol allweddol yn cynnwys Llywodraeth Cymru, y ddwy Brifysgol, Rhwydweithiau Ynni SP (SPEN) ac ati yn cael eu cynnwys yng ngwaith yr Is-grŵp i sicrhau bod ynni fel maes polisi trawsbynciol yn cael ei gefnogi'n briodol.
- 4.18. Mae Rôl a Chylch Gorchwyl arfaethedig yr Is-fwrdd Ynni wedi'u hamlinellu yn **Atodiad 1**. Rhagwelir y byddai'r Is-grŵp yn cyfarfod bob chwarter.
- 4.19. Bydd yr Is-grŵp yn dwyn ynghyd ffynhonnell gyfoethog o wybodaeth, profiad ac arloesedd, yn cael mynediad i nifer o sefydliadau, gan ganiatáu ar gyfer gwell sgôp ac amrywiaeth ar gyfer dysgu a datblygu o fewn y sector ynni.
- 4.20. Bydd gan yr Is-grŵp elfen drawsffiniol gref, a bydd yn ceisio cydlynu gweithgareddau yn y sector ynni er mwyn ymelwa ar gyfleoedd newydd a gwella arloesedd.

5. GOBLYGIADAU ARIANNOL

- 5.1. Dim.

6. GOBLYGIADAU CYFREITHIOL

- 6.1. Y cynnig yw sefydlu Is-grŵp o Swyddogion a Rhanddeiliaid perthnasol i gynghori'r Bwrdd Uchelgais Economaidd. Nid yw'n Is-fwrdd Aelodau (Is-bwyllgor) ac nid oes ganddo statws nac aelodaeth ffurfiol na'r gallu dirprwyedig i wneud penderfyniadau.

7. GOBLYGIADAU STAFFIO

- 7.1. Dim wedi'u hadnabod.

8. EFFAITH AR GYDRADDOLDEB

8.1. Dim wedi'u hadnabod.

9. YMGYNGHORIADAU A GYNHALIWYD

9.1. Amherthnasol.

ATODIADAU:

Atodiad 1 Cylch Gorchwyl yr Is-grŵp Ynni

YMATEB Y SWYDDOGION STATUDOL:

i. Swyddog Monitro - Corff Atebol:

“Rwyf wedi gweithio gyda’r awdur i ddatblygu’r adroddiad yma.”

ii. Pennaeth Cyllid - Corff Atebol:

“Dim i’w ychwanegu o safbwynt priodoldeb ariannol.”